

Apartenența romanului „Baltagul” la specia roman

Romanul este creația epică în proză de dimensiuni ample, cu personaje numeroase, cu un fir epic care respectă cronologia și cu acțiunea mai complicată decât a schitei și a nuvelei, desfășurându-se pe mai multe planuri.

Romanul „Baltagul”, aparținând lui Mihail Sadoveanu, are ca temă principală bogăția sufletească a omului din popor, adică a țăranului, care în ciuda învățurii putine pe care o deține este atașat de bucuriile vieții, trăind în armonie cu oamenii și natura. „Baltagul” este un roman monografic, deoarece prezintă viața grea a țăranilor de la munte și tradițiile acestora, un roman politic, deoarece eroina principală, Vitoria, cercetează circumstanțele morții sotului ei și mai este un roman mitic, pentru că începe cu mitul transhumantei.

Romanul este structurat pe șaisprezece capitole și acțiunea se desfășoară de la sfârșitul toamnei, în luna noiembrie, până primăvara, în luna martie, la început în Magura Tarcaului, un sat de munte, iar apoi pe drumul spre Vatra Dornei.

Îngrijorată de absența îndelungată a sotului ei care plecase la Vatra Dornei să vândă niște oi, Vitoria Lipan porneste împreună cu fiul ei, Gheorghita în căutarea lui, parcurgând un drum de inițiere atât cât pentru Gheorghita, care se maturizează, cât și pentru ea. Găsind osemintele lui Nechifor Lipan într-o rapă, Vitoria cheamă autoritățile și îl înmormăntează după datini, demascându-i pe ucigași.

Personajele operei se împart în două categorii. Prima categorie e alcătuită din personaje pozitive (majoritatea personajelor) și negative, din care fac parte Calistrat Bogza și Ilie Cutui, ucigașii lui Nechifor. Prima categorie cuprinde personaje principale, Vitoria, secundare, Gheorghita, episodice, Baba Maranda, Minodora, Parintele Daniil etc. și „absenți prezenți”, Nechifor, în jurul căruia se învârtă acțiunea, chiar dacă nu figurează deloc ca personaj.

Vitoria, personajul principal, reprezintă țăranca de la munte care duce o viață grea, fiind o femeie cu o complexitate de calități, dintre care cele mai importante sunt bogăția spirituală, răbdarea, inteligența, perseverența și devotarea față de barbatul ei.

Modul de expunere predominant este naratiunea, dar apar și descrierea, dialogul și monologul care se dau în sufletul îndurerat al muntencei. Vocabularul folosit de autor conține în special regionalismele folosite de oamenii de la țară.

Romanul „Baltagul” are temă similară cu cele a romanelor „Ion” de Liviu Rebreanu și „Morometii” de Marin Preda.